

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Przesławski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Adam Redzik

w sprawie z odwołania X. Y.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nr [...] z dnia [...] 2025 r.,

w przedmiocie dalszego zajmowania stanowiska przez sędziego osiągnącego wiek uprawniający do przejścia w stan spoczynku,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 9 grudnia 2025 r.,

**uchyla zaskarżoną uchwałę i przekazuje sprawę do ponownego
rozpatrzenia Krajowej Radzie Sądownictwa.**

Tomasz Demendecki

Tomasz Przesławski

Adam Redzik

UZASADNIENIE

Uchwałą nr [...] z [...] 2025 r. (dalej: „Uchwała”) w przedmiocie dalszego zajmowania stanowiska przez sędziego osiągnącego wiek uprawniający do przejścia w stan spoczynku Krajowa Rada Sądownictwa (dalej również: „KRS”, „Rada”), na podstawie art. 69 § 1b ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz.U. 2024, poz. 334 ze zm.; dalej: „p.u.s.p.”), nie wyraziła

zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego przez X. Y. – sędziego Sądu Okręgowego w R. (dalej: „skarżąca”).

Z uzasadnienia Uchwały wynika, że pismem z 10 stycznia 2025 r. skarżący oświadczył Krajowej Radzie Sądownictwa wolę dalszego zajmowania stanowiska sędziego. Do oświadczenia załączono zaświadczenie lekarskie oraz zaświadczenie psychologiczne stwierdzające o zdolności do pełnienia urzędu sędziego, ze względu na stan zdrowia.

Na posiedzeniu 3 marca 2025 r. zespół członków Krajowej Rady Sądownictwa postanowił rekomendować Radzie wyrażenie zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego przez skarżącego. W ocenie zespołu istnieją podstawy do wyrażenia zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego przez skarżącego, a ponadto przemawia za tym interes wymiaru sprawiedliwości oraz ważny interes społeczny.

W głosowaniu na posiedzeniu Krajowej Rady Sądownictwa dnia [...] 2025 r. za uwzględnieniem wniosku skarżącego oddano 5 głosów, przy 2 głosach „przeciw” i 8 głosach „wstrzymujących się” (oddano ogółem 15 głosów). Tym samym Rada podjęła uchwałę o niewyrażeniu zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego przez skarżącą.

W uzasadnieniu Uchwały wskazano, że „w celu zweryfikowania istnienia, bądź nieistnienia tych przesłanek – dokonała analizy indywidualnej działalności orzeczniczej Pana sędziego X. Y. oraz na tle pracy sędziów orzekających w VI Wydziale Karnym Odwoławczym Sądu Okręgowego w R. za 2024 r. i stwierdziła, że brak jest ekstraordynaryjnych okoliczności przemawiających za dalszym pełnieniem urzędu sędziego przez uczestnika postępowania. Prezes Sądu Okręgowego w R. pozytywnie zaopiniował oświadczenie woli Pana sędziego X. Y.. Opinia ta nie może jednak stanowić wystarczającej podstawy do przyjęcia, że istnieje interes wymiaru sprawiedliwości lub też ważny interes społeczny uzasadniający możliwość skorzystania przez KRS z kompetencji do odstępstwa od zasady przejścia sędziego w stan spoczynku po ukończeniu 65 lat, bowiem obowiązkiem każdego sędziego jest osiąganie pozytywnych wyników i ocen w swojej pracy” (s. 5).

Uchwała KRS z [...] 2025 r. została zaskarżona w całości przez skarżącego. Odwołaniem z 23 kwietnia 2025 r. Uchwale zarzucono

1. art. 180 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. co miało istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy indywidualnej, poprzez jego niezastosowanie i podjęcie uchwały odmawiającej zgody na dalsze zajmowanie stanowiska Sędziego Sądu Okręgowego w R.;
2. art. 69 § 1b p.u.s.p. co miało istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy indywidualnej, poprzez błędną jego wykładnię i nieuprawnione przyjęcie przez KRS, że ani interes wymiaru sprawiedliwości ani ważny interes społeczny, a w szczególności racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego lub potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególne sądy, nie przemawiają za tym, abym w dalszym ciągu zajmował stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w R.;
3. art. 29 ust. 2, art. 33 ust. 1 i art. 42 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2024 r., poz. 1186, dalej: „u.KRS”) co miało istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy indywidualnej, poprzez brak właściwego uzasadnienia uchwały i brak poinformowania uczestnika postępowania przez KRS o terminie posiedzenia, na którym rozpatrywana była moja sprawa, brak wszechstronnego rozważenia sprawy przez KRS.

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o:

1. uchylenie zaskarżonej Uchwały Krajowej Rady Sądownictwa w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania KRS;
ewentualnie wniesiono o:
2. uchylenie zaskarżonej Uchwały w całości i rozstrzygnięcie sprawy co do istoty, stosownie do art. 398¹⁶ k.p.c. poprzez przyznanie odwołującemu prawa do dalszego zajmowania stanowiska sędziego Sądu Okręgowego w R. do ukończenia 70 roku życia zgodnie z art. 69 § 3 p.u.s.p.

Ponadto, skarżący podniósł, że „odwołanie kieruje bezpośrednio do Sądu Najwyższego, z pominięciem organu wydającego zaskarżoną decyzję, z uwagi na brak pouczenia ze strony tego organu o środkach odwoławczych i sposobie ich wnoszenia, a ponadto wobec wątpliwości co do legalności jego funkcjonowania w obecnym stanie prawnym i obaw (...) co do terminowości nadania biegu sprawie i przekazania jej do rozpoznania przez Wysoki Sąd”.

KRS w datowanej na 27 maja 2025 r. odpowiedzi na odwołanie wniosła o oddalenie wywiedzionego odwołania w całości jako pozbawionego uzasadnionych podstaw. W uzasadnieniu wskazano, że skarżący nie wykazał, aby zaskarżona uchwała została wydana sprzecznie z prawem – Sąd Najwyższy jest zaś uprawniony do zbadania uchwały tylko i wyłącznie pod tym kątem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 69 § 1 p.u.s.p. sędzia przechodzi w stan spoczynku z dniem ukończenia 65 roku życia, chyba że nie później niż na sześć miesięcy i nie wcześniej niż na dwanaście miesięcy przed ukończeniem tego wieku oświadczy Krajowej Radzie Sądownictwa wolę dalszego zajmowania stanowiska i przedstawi zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, wydane na zasadach określonych dla kandydata na stanowisko sędziowskie.

W świetle art. 69 § 1b p.u.s.p. Rada może wyrazić zgodę na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego, jeżeli jest to uzasadnione interesem wymiaru sprawiedliwości lub ważnym interesem społecznym, w szczególności, jeśli przemawia za tym racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego lub potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów.

Od uchwały Rady wydanej na podstawie art. 69 § 1b p.u.s.p. przysługuje odwołanie do Sądu Najwyższego na podstawie art. 44 ust. 1 u.KRS (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2021 r., I NZP 3/21).

W pierwszej kolejności wskazać należy, że kognicja Sądu Najwyższego w sprawach dotyczących odwołań od uchwał KRS w przedmiocie wyrażenia zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego ogranicza się do oceny czy zaskarżona uchwała nie jest sprzeczna z prawem. Sąd Najwyższy bada zatem – czy Rada nie przekroczyła swoich ustawowych kompetencji, a podjęte rozstrzygnięcie ma oparcie w przepisach powszechnie obowiązującego prawa. Rolą Sądu Najwyższego nie jest bowiem ocena zasadności podjętej uchwały w przedmiocie wyrażenia zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego. Rozstrzygnięcie w tym

zakresie jest zarezerwowane dla Krajowej Rady Sądownictwa, która za pomocą tego instrumentu wpływa na kształt wymiaru sprawiedliwości w Polsce, w aspekcie dotyczącym stanu kadry sędziowskiej. Sąd Najwyższy nie może zastępować Rady (por. wyrok Sądu Najwyższego z 19 września 2023 r., I NKRS 36/23).

Nie ulega wątpliwości, że uchwała w przedmiocie wyrażenia zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego – jako uchwała w sprawie indywidualnej, w świetle art. 33 ust. 1 u.KRS, podejmowana jest po wszechstronnym rozważeniu sprawy, na podstawie udostępnionej dokumentacji oraz wyjaśnień uczestników postępowania lub innych osób, jeżeli zostały złożone. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podnosi się, że nakaz podjęcia uchwały po wszechstronnym rozważeniu sprawy oznacza, że Rada nie może pominąć istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności wynikających z udostępnionej dokumentacji lub wyjaśnień, czy innych zebranych dowodów, ani dokonać ustaleń sprzecznych z tym materiałem, zaś samo rozstrzygnięcie powinno być wynikiem wszechstronnego rozważenia wszystkich aspektów sprawy w sposób, który nie był dowolny (zob. wyrok Sądu Najwyższego z: 26 kwietnia 2012 r., III KRS 11/12; 22 maja 2012 r., III KRS 14/12; 23 czerwca 2021 r., I NKRS 56/21; 2 lutego 2022 r., I NKRS 170/21; 29 marca 2023 r., I NKRS 9/22). Uzasadnienie uchwały powinno dawać wyraz zrealizowaniu przez Radę wynikającego z art. 33 ust. 1 u.KRS wymogu.

W niniejszej sprawie zasadny okazał się naruszenia art. 33 ust. 1 u.KRS oraz art. 42 ust. 1 u.KRS. Analiza uzasadnienia Uchwały przeprowadzona w kontekście zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie daje podstaw do stwierdzenia, że Rada w wszechstronny sposób dokonała oceny wszystkich okoliczności sprawy.

Podkreślenia wymaga, że po przeanalizowaniu akt sprawy zespół członków KRS wyraził odmienne stanowisko i zarekomendował Radzie wyrażenie zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego przez skarżącą. Chociaż KRS nie jest związana stanowiskiem zespołu, na co zwrócono uwagę w Uchwale (s. 6), to przyjąć należy, iż w przypadku do tego stopnia odmiennej oceny, szczególnie wymagane jest pogłębione uzasadnienie i wskazanie racji odstąpienia od tego stanowiska (por. wyrok Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2021 r., I NKRS 53/21). W analizowanej sprawie takiego uzasadnienia zabrakło.

Należy podkreślić, że Rada w żaden sposób nie ustosunkowała się do statystyk orzeczniczych skarżącego oraz do wniosków z nich wynikających. Rada wyłącznie wskazała, że dokonała „analizy indywidualnej działalności orzeczniczej” (s. 5). W tym kontekście należy zgodzić się z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy, który w wyroku z 6 lipca 2022 r. (I NKRS 31/22) przyjął, że „[w]prawdzie wysoka ocena pracy sędziego jako orzecznika nie jest przesłanką ustawową, która przesądza o wyrażeniu zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego, jednak powinna być ona brana pod uwagę przy ocenie, czy dalsze zajmowanie stanowiska sędziego jest uzasadnione interesem wymiaru sprawiedliwości lub ważnym interesem społecznym, bowiem w interesie wymiaru sprawiedliwości leży to, aby w sądach powszechnych orzekali bardzo dobrzy sędziowie”.

Zwrócić należy uwagę, że w całym uzasadnieniu uchwały Krajowa Rada Sądownictwa, w części merytorycznej, poświęciła wyłącznie jeden akapit analizie sytuacji skarżącego. Już ta okoliczność może nasuwać uzasadnione wątpliwości co do dokonanej przez Radę oceny, z punktu widzenia jej wszechstronności. Rada nie odniosła się, poza przywołaniem, do pozytywnej dla skarżącego opinii Prezesa Sądu Okręgowego w R..

Należy przyjąć także, że Rada naruszyła art. 69 § 1b p.u.s.p. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podnosi się bowiem, że „uznaniowość Rady jest ograniczona kryteriami wskazanymi *expressis verbis* w art. 69 § 1b p.u.s.p. Na Radzie spoczywa zatem obowiązek uzasadnienia, że interes wymiaru sprawiedliwości lub ważny interes społeczny wymaga odstąpienia od zasady, względnie tego nie uzasadnia”. (wyrok Sądu Najwyższego z 16 kwietnia 2024 r., I NKRS 100/23). Rada powinna wykazać zatem każdorazowo, w sytuacji, gdy złożony został przez sędziego wniosek o wyrażenie zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego, że interes wymiaru sprawiedliwości lub ważny interes społeczny nie uzasadnia wyrażenia takiej zgody. W niniejszej sprawie, z uzasadnienia Uchwały nie wynika, dlaczego interes wymiaru sprawiedliwości lub ważny interes społeczny nie uzasadnia dalszego zajmowania stanowiska sędziego przez skarżącego. Nie jest takim uzasadnieniem wskazanie, że interesu wymiaru sprawiedliwości lub ważnego interesu społecznego nie można utożsamiać z dalszym zajmowaniem stanowiska przez sędziego, który osiągnął wiek 65 lat (s. 4-5 Uchwały).

Niezasadny okazał się zarzut naruszenia art. 180 ust. 1 Konstytucji RP. Zwrócić należy uwagę, że możliwość „dalszego zajmowania stanowiska sędziego” (tj. po osiągnięciu wieku przejścia sędziego w stan spoczynku) nie stanowi konstytucyjnie określonego i bezwzględnego prawa osoby powołanej do pełnienia urzędu sędziego, a jest specyficznym środkiem prawnym, pozwalającym Radzie na bieżące reagowanie na aktualne potrzeby wymiaru sprawiedliwości oraz ochronę dobra wymiaru sprawiedliwości lub interesu społecznego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 1 grudnia 2021 r., I NKRS 62/21).

Odnosząc się do kwestii zaniechania przez Krajową Radę Sądownictwa pouczenia o sposobie zaskarżenia uchwały uznać należało, że wprowadzenie niesformułowany wprost, lecz opisowo wskazany, zarzut jest niezasadny. Przedmiotem kontroli sprawowanej przez Sąd Najwyższy na podstawie art. 42 ust. 3 u.KRS, jest merytoryczna treść uchwał KRS, a kryterium tej kontroli jest jej zgodność z prawem materialnym oraz proceduralnym – w takim zakresie, w jakim ewentualne uchybienia przepisom postępowania mogły mieć wpływ na kształt podjętego w danej uchwale rozstrzygnięcia. Przepisy regulujące dopuszczalność oraz tryb i termin zaskarżania uchwał KRS dotyczą postępowania po ich podjęciu, w związku z czym ich naruszenie nie może mieć na treść tych uchwał bezpośredniego wpływu. W niniejszej sprawie, pomimo braku pouczenia przez KRS o prawie, sposobie i terminie wniesienia odwołania od zaskarżonej uchwały skarżąca wniosła odwołanie z zachowaniem dwutygodniowego terminu od dnia doręczenia jej uchwały z uzasadnieniem. Przewodniczący Rady nadał temu odwołaniu bieg i przekazał je wraz z aktami sprawy do Sądu Najwyższego.

Krajowa Rada Sądownictwa ponownie rozpatrując sprawę dokona wnikliwej analizy zebranego w niej materiału dowodowego, uwzględniając wyrażone powyżej poglądy Sądu Najwyższego.

W świetle powyższego, na podstawie art. 398¹⁴ kpc w zw. z art. 44 ust. 3 u.KRS, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[r.g.]

[a.t.]